

ಶ್ರೀಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ ಬಾಲಕಾಂಡೇ

॥ ತ್ರಯೋದಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ಶ್ರೀ ರಂಗರಾಮಾನುಜ ಮಹಾದೇಶಿಕನ್

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ಶ್ರೀಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ತ್ರಯೋದಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ರಾಜ್ಞೋ ವಸಿಷ್ಠಂ ಪ್ರತಿ ಯಜ್ಞಸಮಾರಂಭಾಯಾನುರೋಧಸ್ತೇನ ತದರ್ಥಂ
ಸೇವಕಾನಾಂ ನಿಯುಕ್ತೀ ರಾಜ್ಞಾಮಾಮಂತ್ರಣಾಯ ತಸ್ಯ ಸುಮಂತ್ರಂ
ಪ್ರತ್ಯಾದೇಶಃ ಸಮಾಗತನರೇಶಾನಾಂ ಸತ್ಕಾರಃ ಸಪತ್ನೀಕೇನ ರಾಜ್ಞಾ
ಯಜ್ಞದೀಕ್ಷಾಯಾ ಗ್ರಹಣಂ ಚ

ಪುನಃ ಪ್ರಾಪ್ತೇ ವಸಂತೇ ತು ಪೂರ್ಣಃ ಸಂವತ್ಸರೋಽಭವತ್ |
ಪ್ರಸವಾರ್ಥಂ ಗತೋ ಯಷ್ಠುಂ ಹಯಮೇಧೇನ ವೀರ್ಯವಾನ್ || 1.13.1 ||

ಅಭಿವಾದ್ಯ ವಸಿಷ್ಠಂ ಚ ನ್ಯಾಯತಃ ಪ್ರತಿಪೂಜ್ಯ ಚ |
ಅಬ್ರವೀತ್ ಪ್ರಶ್ರಿತಂ ವಾಕ್ಯಂ ಪ್ರಸವಾರ್ಥಂ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮಂ || 1.13.2 ||

ಯಜ್ಞೋ ಮೇ ಕ್ರಿಯತಾಂ ಬ್ರಹ್ಮನ್ ಯಥೋಕ್ತಂ ಮುನಿಪುಂಗವ |
ಯಥಾ ನ ವಿಘ್ನಾಃ ಕ್ರಿಯಂತೇ ಯಜ್ಞಾಂಗೇಷು ವಿಧೀಯತಾಂ || 1.13.3 ||

ಭವಾನ್ ಸ್ನಿಗ್ಧಃ ಸುಹೃನ್ಮಹ್ಯಂ ಗುರುಶ್ಚ ಪರಮೋ ಮಹಾನ್ |
ಮೋಢಮ್ಯೋ ಭವತಾ ಚೈವ ಭಾರೋ ಯಜ್ಞಸ್ಯ ಚೋದ್ಯತಃ || 1.13.4 ||

ತಥೇತಿ ಚ ಸ ರಾಜಾನಮಬ್ರವೀದ್ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮಃ |
ಕರಿಷ್ಯೇ ಸರ್ವಮೇವೈತದ್ ಭವತಾ ಯತ್ ಸಮರ್ಥಿತಂ || 1.13.5 ||

ತತೋಽಬ್ರವೀದ್ ದ್ವಿಜಾನ್ ವೃದ್ಧಾನ್ ಯಜ್ಞಕರ್ಮಸುನಿಷ್ಠಿತಾನ್ |
ಸ್ಥಾಪತ್ಯೇ ನಿಷ್ಠಿತಾಂಶ್ಚೈವ ವೃದ್ಧಾನ್ ಪರಮಧಾರ್ಮಿಕಾನ್ || 1.13.6 ||

ಕಾರ್ಮಾಂತಿಕಾಞ್ಶಿಲ್ಪಕಾರಾನ್ ವರ್ಧಕೀನ್ ಖನಕಾನಪಿ |
ಗಣಕಾಞ್ಶಿಲ್ಪಿನಶ್ಚೈವ ತಥೈವ ನಟನರ್ತಕಾನ್ || 1.13.7 ||

ತಥಾ ಶುಚೀಞ್ಶಾಸ್ತ್ರವಿದಃ ಪುರುಷಾನ್ ಸುಬಹುಶ್ರುತಾನ್ |
ಯಜ್ಞಕರ್ಮ ಸಮೀಹಂತಾಂ ಭವಂತೋ ರಾಜಶಾಸನಾತ್ || 1.13.8 ||

ಇಷ್ಟಕಾ ಬಹುಸಾಹಸ್ರೀ ಶೀಘ್ರಮಾನೀಯತಾಮಿತಿ |
ಉಪಕಾರ್ಯಾಃ ಕ್ರಿಯಂತಾಂ ಚ ರಾಜ್ಞೋ ಬಹುಗುಣಾನ್ವಿತಾಃ || 1.13.9 ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾವಸಥಾಶ್ಚೈವ ಕರ್ತವ್ಯಾಃ ಶತಶಃ ಶುಭಾಃ |
ಭಕ್ಷ್ಯಾನಪಾನ್ಯೈರ್ಬಹುಭಿಃ ಸಮುಪೇತಾಃ ಸುನಿಷ್ಠಿತಾಃ || 1.13.10 ||

ತಥಾ ಪೌರಜನಸ್ಯಾಪಿ ಕರ್ತವ್ಯಾಶ್ಚ ಸುವಿಸ್ತರಾಃ |
ಆಗತಾನಾಂ ಸುದೂರಾಚ್ಚ ಪಾರ್ಥಿವಾನಾಂ ಪೃಥಕ್ ಪೃಥಕ್ || 1.13.11 ||

ವಾಜಿವಾರಣಶಾಲಾಶ್ಚ ತಥಾ ಶಯ್ಯಾಗೃಹಾಣಿ ಚ |
ಭಟಾನಾಂ ಮಹದಾವಾಸಾ ವೈದೇಶಿಕನಿವಾಸಿನಾಂ || 1.13.12 ||

ಆವಾಸಾ ಬಹುಭಕ್ಷ್ಯಾ ವೈ ಸರ್ವಕಾಮೈರುಪಸ್ಥಿತಾಃ |
ತಥಾ ಪೌರಜನಸ್ಯಾಪಿ ಜನಸ್ಯ ಬಹುಶೋಭನಂ || 1.13.13 ||

ದಾತವ್ಯಮನ್ನಂ ವಿಧಿವತ್ ಸತ್ಕೃತ್ಯ ನ ತು ಲೀಲಯಾ |
ಸರ್ವೇ ವರ್ಣಾ ಯಥಾ ಪೂಜಾಂ ಪ್ರಾಪ್ನುವಂತಿ ಸುಸತ್ಕೃತಾಃ || 1.13.14 ||

ನ ಚಾವಜ್ಞಾ ಪ್ರಯೋಕ್ತವ್ಯಾ ಕಾಮಕ್ರೋಧವಶಾದಪಿ |
ಯಜ್ಞಕರ್ಮಸು ಯೇ ವ್ಯಗ್ರಾಃ ಪುರುಷಾಃ ಶಿಲ್ಪಿನಸ್ತಥಾ || 1.13.15 ||

ತೇಷಾಮಪಿ ವಿಶೇಷೇಣ ಪೂಜಾ ಕಾರ್ಯಾ ಯಥಾಕ್ರಮಂ |
ಯೇ ಸ್ಯುಃ ಸಂಪೂಜಿತಾಃ ಸರ್ವೇ ವಸುಭಿರ್ಭೋಜನೇನ ಚ || 1.13.16 ||

ಯಥಾ ಸರ್ವಂ ಸುವಿಹಿತಂ ನ ಕಿಂಚಿತ್ ಪರಿಹೀಯತೇ |
ತಥಾ ಭವಂತಃ ಕುರ್ವಂತು ಪ್ರೀತಿಯುಕ್ತೇನ ಚೇತಸಾ || 1.13.17 ||

ತತಃ ಸರ್ವೇ ಸಮಾಗಮ್ಯ ವಸಿಷ್ಠಮಿದಮಬ್ರುವನ್ |
ಯಥೇಷ್ಟಂ ತತ್ ಸುವಿಹಿತಂ ನ ಕಿಂಚಿತ್ ಪರಿಹೀಯತೇ || 1.13.18 ||

ಯಥೋಕ್ತಂ ತತ್ ಕರಿಷ್ಯಾಮೋ ನ ಕಿಂಚಿತ್ ಪರಿಹಾಸ್ಯತೇ |
ತತಃ ಸುಮಂತ್ರಮಾಹೂಯ ವಸಿಷ್ಠೋ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್ || 1.13.19 ||

ನಿಮಂತ್ರಯಸ್ವ ನೃಪತೀನ್ ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ಯೇ ಚ ಧಾರ್ಮಿಕಾಃ |
ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾನ್ ವೈಶ್ಯಾಞ್ಯಾದ್ರಾಂಶ್ಚೈವ ಸಹಸ್ರಶಃ || 1.13.20 ||

ಸಮಾನಯಸ್ವ ಸತ್ಕೃತ್ಯ ಸರ್ವದೇಶೇಷು ಮಾನವಾನ್ |
ಮಿಥಿಲಾಧಿಪತಿಂ ಶೂರಂ ಜನಕಂ ಸತ್ಯವಾದಿನಂ || 1.13.21 ||

ತಮಾನಯ ಮಹಾಭಾಗಂ ಸ್ವಯಮೇವ ಸುಸತ್ಕೃತಂ |
ಪೂರ್ವಂ ಸಂಬಂಧಿನಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ತತಃ ಪೂರ್ವಂ ಬ್ರವೀಮಿ ತೇ || 1.13.22 ||

ತಥಾ ಕಾಶಿಪತಿಂ ಸ್ನಿಗ್ಧಂ ಸತತಂ ಪ್ರಿಯವಾದಿನಂ |
ಸದ್ವೃತ್ತಂ ದೇವಸಂಕಾಶಂ ಸ್ವಯಮೇವಾನಯಸ್ವ ಹ || 1.13.23 ||

ತಥಾ ಕೇಕಯರಾಜಾನಂ ವೃದ್ಧಂ ಪರಮಧಾರ್ಮಿಕಂ |
ಶ್ವಶುರಂ ರಾಜಸಿಂಹಸ್ಯ ಸಪುತ್ರಂ ತಮಿಹಾನಯ || 1.13.24 ||

ಅಂಗೀಶ್ವರಂ ಮಹೇಷ್ವಾಸಂ ರೋಮಪಾದಂ ಸುಸತ್ಕೃತಂ |
ವಯಸ್ಯಂ ರಾಜಸಿಂಹಸ್ಯ ಸಪುತ್ರಂ ತಮಿಹಾನಯ || 1.13.25 ||

ತಥಾ ಕೋಸಲರಾಜಾನಂ ಭಾನುಮಂತಂ ಸುಸತ್ಕೃತಂ |
ಮಗಧಾಧಿಪತಿಂ ಶೂರಂ ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರವಿಶಾರದಂ || 1.13.26 ||

ಪ್ರಾಪ್ತಿಜ್ಞಂ ಪರಮೋದಾರಂ ಸತ್ಕೃತಂ ಪುರುಷರ್ಷಭಂ |
ರಾಜ್ಞಃ ಶಾಸನಮಾದಾಯ ಚೋದಯಸ್ವ ನೃಪರ್ಷಭಾನ್ |
ಪ್ರಾಚೀನಾನ್ ಸಿಂಧುಸೌವೀರಾನ್ ಸೌರಾಷ್ಟ್ರೇಯಾಂಶ್ಚ ಪಾರ್ಥಿವಾನ್ || 1.13.27 ||

ದಾಕ್ಷಿಣಾತ್ಯಾನ್ ನರೇಂದ್ರಾಂಶ್ಚ ಸಮಸ್ತಾನಾನಯಸ್ವ ಹ |
ಸಂತಿ ಸ್ನಿಗ್ಧಾಶ್ಚ ಯೇ ಚಾನ್ಯೇ ರಾಜಾನಃ ಪೃಥಿವೀತಲೇ || 1.13.28 ||

ತಾನಾನಯ ಯಥಾ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಸಾನುಗಾನ್ ಸಹಬಾಂಧವಾನ್ |
ಏತಾನ್ ದೂತೈರ್ಮಹಾಭಾಗೈರಾನಯಸ್ವ ನೃಪಾಜ್ಞಯಾ || 1.13.29 ||

ವಸಿಷ್ಠವಾಕ್ಯಂ ತಚ್ಛೃತ್ವಾ ಸುಮಂತ್ರಸ್ತ್ವರಿತಂ ತದಾ |
ವ್ಯಾದಿಶತ್ ಪುರುಷಾಂಸ್ತತ್ರ ರಾಜ್ಞಾಮಾನಯನೇ ಶುಭಾನ್ || 1.13.30 ||

ಸ್ವಯಮೇವ ಹಿ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಪ್ರಯಾತೋ ಮುನಿಶಾಸನಾತ್ |
ಸುಮಂತ್ರಸ್ತ್ವರಿತೋ ಭೂತ್ವಾ ಸಮಾನೇತುಂ ಮಹಾಮತಿಃ || 1.13.31 ||

ತೇ ಚ ಕರ್ಮಾಂತಿಕಾಃ ಸರ್ವೇ ವಸಿಷ್ಠಾಯ ಮಹರ್ಷಯೇ |
ಸರ್ವಂ ನಿವೇದಯಂತಿ ಸ್ಮ ಯಜ್ಞೇ ಯದುಪಕಲ್ಪಿತಂ || 1.13.32 ||

ತತಃ ಪ್ರೀತೋ ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠಸ್ತಾನ್ ಸರ್ವಾನ್ ಮುನಿರಬ್ರವೀತ್ |
ಅವಜ್ಞಯಾ ನ ದಾತವ್ಯಂ ಕಸ್ಯಚಿಲ್ಲಿಲಯಾಪಿ ವಾ || 1.13.33 ||

ಅವಜ್ಞಯಾ ಕೃತಂ ಹನ್ಯಾದ್ ದಾತಾರಂ ನಾತ್ರ ಸಂಶಯಃ |
ತತಃ ಕೈಶ್ಚಿದಹೋರಾತ್ರೈರುಪಯಾತಾ ಮಹೀಕ್ಷಿತಃ || 1.13.34 ||

ಬಹೂನಿ ರತ್ನಾನ್ಯಾದಾಯ ರಾಜ್ಞೋ ದಶರಥಸ್ಯ ಹ |
ತತೋ ವಸಿಷ್ಠಃ ಸುಪ್ರೀತೋ ರಾಜಾನಮಿದಮಬ್ರವೀತ್ || 1.13.35 ||

ಉಪಯಾತಾ ನರವ್ಯಾಪ್ರ ರಾಜಾನಸ್ತವ ಶಾಸನಾತ್ |
ಮಯಾಪಿ ಸತ್ಕೃತಾಃ ಸರ್ವೇ ಯಥಾರ್ಹಂ ರಾಜಸತ್ತಮ || 1.13.36 ||

ಯಜ್ಞಿಯಂ ಚ ಕೃತಂ ಸರ್ವಂ ಪುರುಷೈಃ ಸುಸಮಾಹಿತೈಃ |
ನಿರ್ಯಾತು ಚ ಭವಾನ್ ಯಷ್ಟುಂ ಯಜ್ಞಾಯತನಮಂತಿಕಾತ್ || 1.13.37 ||

ಸರ್ವಕಾಮೈರುಪಹೃತ್ಯೈರುಪೇತಂ ವೈ ಸಮಂತತಃ |
ದ್ರಷ್ಟುಮರ್ಹಸಿ ರಾಜೇಂದ್ರ ಮನಸೇವ ವಿನಿಮಿತ್ತಂ || 1.13.38 ||

ತಥಾ ವಸಿಷ್ಠವಚನಾದೃಷ್ಯಶೃಂಗಸ್ಯ ಚೋಭಯೋಃ |
ದಿವಸೇ ಶುಭನಕ್ಷತ್ರೇ ನಿಯಾತೋ ಜಗತೀಪತಿಃ || 1.13.39 ||

ತತೋ ವಸಿಷ್ಠಪ್ರಮುಖಾಃ ಸರ್ವ ಏವ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮಾಃ |
ಋಷ್ಯಶೃಂಗಂ ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ಯಜ್ಞಕರ್ಮಾರಭಂಸ್ತದಾ || 1.13.40 ||

ಯಜ್ಞವಾಟಂ ಗತಾಃ ಸರ್ವೇ ಯಥಾಶಾಸ್ತ್ರಂ ಯಥಾವಿಧಿ |
ಶ್ರೀಮಾಂಶ್ಚ ಸಹ ಪತ್ನೀಭೀ ರಾಜಾ ದೀಕ್ಷಾಮುಪಾವಿಶತ್ || 1.13.41 ||

|| ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ ಬಾಲಕಾಂಡೇ ತ್ರಯೋದಶಃ
ಸರ್ಗಃ ||